

**POMAGAJMO
KAK
LEJKO**

str. 2

**SADJARSTVO
KAK
LÜBEZEN**

str. 6

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 3. oktobra 1996 • Leto VI, št. 20

ZAKONITO RIBARJENJE V KALNEM

Nekaj je gnilega v deželi Danski.

Nekaj je gnilega v deželi Madžarski.

Predsednik Zveze plavalcev Madžarske György Zemplényi se je po olimpiadi v Barceloni poslovil od madžarskih plavalcev olimpijcev, češ kmalu se vidimo doma na Madžarskem. Jaz imam tukaj še nekaj stvari za opraviti. Res je opravil svoje, ampak še doma. Pustil je kup ljudi in firm, ki jim je dolgoval na stotine milijonov forintov. Zato je raje ostal na tujem. Nekaj let ni nihče vedel, kje je. Zaman ga je iskal Interpol po vsem svetu. Danes že vemo, da je svoje "podjetništvo" nadaljeval v različnih tujih državah, med drugimi v Ameriki, Izraelu in na Švedskem. V slednji je nastopal celo kot nuncij iz Vatikana.

Tudi tu si je nabral nekaj milijonov. Verni lahkovermeži! Na Danskem pa se je spomnil, da bi bilo vseeno lepo, če bi si potešil malo svoje domotožje. S pomočjo madžarskega konzulata na Danskem in z asistenco madžarskega notranjega ministrstva si je dal izstaviti novi potni list, kot če bi bil on György Berkovits. Da ga ne bi

slučajno kje gnjavili zavoljo njegovih prejšnjih imen. Pa da mu ne bi povzročali morebiti kakšne sitnosti na letališču v Budimpešti. Gospod Zemplényi že nekaj mesecev počiva v nekem sanatoriju, da si malo odpočije. Vmes ima dovolj časa razmišljati o tem, zakaj neki si ne bi prisvojil nekaj sto milijonov, ko pa se tudi samo notranje ministrstvo požvižga na ustavnost.

Njegov naslednik pri madžarskih plavalcih Tamás Gyárfás je pred kratkim odstopil s položaja predsednika plavalske zveze, ker se je izvedelo, da so ponaredili zapisnike. V Atlantu

so poslali športnike na podlagi rezultatov, ki jih plavalci niso nikoli dosegli. Prejšnji teden so na skupščini zveze s pretežno večino glasov - ponovno izvolili predsednika in glavnega sekretarja, ki sta goljufala. Vmes si pa verjetno mislita, pojdite se solit kar vsi, ki vam to ni všeč! Beee! Policija pravi, da se z zadevo ne morejo ukvarjati, ker pri njih nihče ni vložil kazenske ovadbe.

Blatno jezero bo vedno bolj blatno. To pa zaradi tega, ker se "madžarsko morje" vedno bolj manjša. Tisti, ki so si za časa socializma nezakonito prisvojili del

obale, si zdaj gradijo nasipe. Da bi njihova parcela ob vodi bila čim večja. Brez teniškega igrišča vikend hišica res ni vredna piškavega oreha. Predstavniki dotičnih samouprav so mnenja, da bi omenjenim tičem lahko odmerili kvečjemu kazen za prekršek. Gre za vsoto, ki je mušji drekec za novepečene bogataše. Če pa bi šli na sodišče, bi to trajalo leta in leta... Blatodol, Blatodol. Nikjer "dol z blatom!"

Zlati mladenič nekega parvenija v zakotnem kraju je povozil pešca, ki je umrl. Očividni pravijo, da je bil voznik vinjen. Zato so mu od-

vzeli kri, ki jo je policaj kurir v dveh hermetično zaprtih škatlah takoj odpeljal v Budimpešto. Ko so v glavnem mestu škatli odprli, sta bili prazni. Tudi po temeljitih preiskavah se ne vé, kje je kri "splahnela". Krivca ni. Tudi v smrtni prometni nesreči ne.

V nekem podobnem položaju so v osrednjem laboratoriju dobili "pečeno" kri. Tekočino so podvrgli nekemu kemičnemu procesu. Tako pa niso mogli dokazati, če je bil voznik vinjen ali ne. Krivca spet ni. Kriv je tisti, ki sprašuje.

Tega mnenja so tudi v osrednji madžarski privatizacijski agenciji (ÁPV Rt.). V tej ustanovi ne raziskujejo tega, kako so lahko neki svetovalki izplačali 300 ali 600 milijonov forintov honorarja, plus prometni davek (slednja vsota na grobo ustreza letnemu proračunu mesta Monošter), ampak od kod je prišla ta informacija. Minister Suchman nas je poučil, da vsota sicer res ni nekaj vsakdanjega, je pa stvar zakonita.

Čigavi zakoni pa veljajo v deželi Madžarski, prosim lepo!?

Francek Mukič

Seja predsedstva Zveze

POMAGAJMO, KAK LEKO

17. septembra si je vküpselo predsedstvo (elnökség) Slovenske zveze. Vleta (v poletju) nejmamo djilejše, etak smo si dostafale mogli zgunčati.

Kak že vejte, Slovenija je Zvezej dolaküvita zid, stero-oga je gđasvejta židana fabrika za vrtec nücala. Ta zidana de vönapravljena za slovenski kulturni daum, gde do leko kulturni programi, razstave (kiállítás), djilejši, slovenski radio, va-je kulturnih skupin pa, če de Slovenija stejala, slovenski konzulat. Pri tej ceringaj de Slovenija tü pomagala. Predsedstvo se je odlaučilo, ka k toma ustanovimo (alapít) d.o.o, družbo z omejeno odgovornostjo (kft).

Kakšne programe smo meli vleta?

Kulturne skupine so dostakrat bile pozvane gorastauptit. Senički pevski zbor v Vašvar, Sentvid, v Ruše, senički folkloristi v Koper, v Beltince, doma so pa meli 10. jubilej; varaške ženske v Varaš, na G. Senik, v Brezovce; Laci Korpič z goslarami pa ženami v Koper, v Ižakovce, Pečarovce, Krašče, Čepince, Gorenji Senik; števanovske ženske v Brezovce, Čepince. Mlajši iz porabskih šaul so bili dva kedna v Cerknem v poletni šauli, gde so se slovenstji včtili, števanovstji v Italiji v likovni koloniji (rajtábor), mali mlajši iz vrtcov pa eden keden v Radencaj. 28. septembra smo dali oprejti za en den granico med Verico-Čepinci. Tau soboto so bili v Velenju na Pikinom festivali senički mlajši (mala folklorja pa pevski zbor).

Kakšno delo mamó do konca leta?

Slovenska zveza si je zmišlavalala, ka bi leko napravila za tiste porabske lidi, steri so že v penziji. Tak brodimo, ka bi organizirali klub pensionistov. Zatau že od juniuša vtjüpspravlamó lüstvo iz vsakše vesi. Pri tom so nam župani tü pomagali. Prvi djilejš mo meli 2. oktobra na Zvezi. Naš cilj je s tejm, aj se pensionisti večkrat leko srečajo med seov pa s prekmurskimi pensionisti, bola spoznajo Prekmurje, Slovenijo, aj oni tü čütijo, ka se nikan držijo.

Na srečanje malih pevskih zborov v Smartnem do šle varaške pa števanovske

ženske, v Medvode pa samó števanovske.

Etnološki muzej (Néprajzi Múzeum) v Pešta organizira program iz adventskih šeg. Na tau se pripravla števanovska šaula v licijsko šegov pa s friškanjem, senički mladi pa z betlehemsko šegov pa s šego sveti tri krali, tri žene s Senika do pa pekle adventski porakaraj (pecivo).

Na konca leta, 27. dece-

Če kaulek poglednamo v Porabji, vsakša ves popravla ali je že popravila svojo cerkev. Gorenjesenička cerkev je že dugo nej bila popravljena, etak je fejs nanikoj prišla, zvüna se s stejne majter rüši, zatau de pa spoj dosta koštalo vred djasti. Kaulek 4 milijone forintov. Telko pejnaz vküpsprajti je preveč težko. Nej dugo, ka so Cerkvene kotrige faro dale zozidati. Od tistogamau so pa eške samo malo pejnaz leko vküppobrali z ofrom. Ves je velka, samo ka je dosta starcov, pa takšni držin, stere so brezi slüžbe.

Predsednik kotrig, Štefan Györfvari se je na Zvezo tü obro mo za pomauč. Moramo priznati, ka je cerkev tau mesto, stero v enoj vesi vsakši človek nüca. Od krstitke do smrti. Vküp trbej prijati vsakšoma, steri si leko dopisti, ka nikak pomora s pejnazi, tak vernicke kak organizacije.

Slovenska zveza je vsevküper dala 800.000 forintov, en tau je k tomi dala Slovenija. Zvön toga tak pomagamo, ka smo prosili püšpeka pa narodnostno komisijo Železne županije (Megyei Közigyűlés Nemzetiségi Bizottsága), če leko, aj oni tü pomagajo. Vüpamo, ka če de se vse več lüstva brigalo vküpsprajti pejnaze, se posreči cerkev lepau vredzveti.

mbra, mo meli srečanje domanjih kulturnih skupin, gda ocenimo njino cejlóletno delo. Tau srečanje povežamo z eno razstavo. Veseli smo, ka je vse več takšni lidi, steri se brigajo zatau, aj bi porabske kulturne skupine leko delale. Vejmo, ka tau dosta trüda pa časa prosí. Dapa kak dobro je, če človek leko razveseli druge lidi. Tem skupinam Zveza organizira poti, plača pautne stroške pa mentore, steri vodijo skupine.

Kak leko pomagamo porabskim šaulam?

Vsi vejmo, ka vsigdar menje porabskih mlajšov guči domanjo rejč. Tak je pa rejsan težko včtiti slovenski gezik kak matemti gezik. Zveza se je vzela zatau, ka zišče takšno šaulo, gde se slovenski gezik kak drugi gezik vči. Tam si školnicke za prvi, drugi klas leko parkrat poglednejo tau delo. Na seminarje školnikov pozovemo takše slovenske školnicke, steri slovenski gezik včijo v Švici, v Avstrij, kak drugi gezik.

Prosili so eške, če bi Zveza pa Državna slovenska

manjšinska samouprava (Országos Szlovén Kisebbségi Onkormányzat) leko kúpila za mlajše v 7. in 8. klasi dva učbenika (tankönyv), stera nücajo na Koroškem. Tau moramo nikak rejšiti, aj redne knjige majo mlajši, iz steri se je veseldje včtiti slovenski gezik.

Kak na vsakšom djilejši, zdaj smo tü meli dosta prošenj, s sterimi so po-

mauč prosili od Zveze. Zveza je letos dobila vsevküper samo 2.981.000 forintov od vogrskoga rosaga. Brezi pomauči Slovenije bi s trejm nej daleč prišli. Kulturnim skupinam v Porabji cejlo ceringo mi plačüvamo. Zvön toga pomagamo cerkvam, šaulam, vrtcom, futbolistom pa gasilcom.

Predsedstvo se je zdaj etak odlaučilo:

- Cerkvene kotrige Slovenska ves 150.000 forintov za popravlanje cerkev,

- Dolenjisenički futbolisti 50.000 forintov za delo v klubi,

- Gorenjasenička šaula 54.000 forintov za včenje tajnice (titkárnő),

- Gorenjasenička mladina 30.000 forintov za trgatev (szűreti felvonulás),

- Števanovski vrtec 50.000 forintov za telefon, dapa samo tak, če fcuj spravi od samoupravaj, ka fali.

Predsedstvo se je tak odlaučilo, ka za letos nega več pejaz za pomauč deliti.

K. Fodor

TRETJA MEDNARODNA KONFERENCA "VLADE ZA MANJŠINE V SREDNJI IN VZHODNI EVROPI"

Svet Evrope je v sodelovanju z Uradom za narodne manjšine pri Vladi Romunije že tretjič organiziral mednarodno konferenco z naslovom "Vlade za manjšine v Srednji in Vzhodni Evropi". Konferenca je bila tokrat 10. in 11. septembra v Bukarešti. Udeležilo se je 17 delegacij uradov oziroma drugih vladnih ali državnih organov, ki se ukvarjajo z manjšinsko problematiko iz naslednjih držav: Albanije, Belorusije, Bolgarije, Češke republike, Estonije, Hrvaške, Latvije, Litve, Makedonije, Madžarske, Moldove, Poljske, Romunije, Rusije, Slovaške, Ukrajine in Slovenije. Sodelovali so tudi predstavniki Sveta Evrope, Evropske unije in visokega komisariata za narodne manjšine.

Udeleženci smo razpravljali in izmenjavali poglede o treh vsebinskih sklopih: implementaciji Konvencije Sveta Evrope za zaščito narodnih manjšin, organiziranosti in financiranju manjšinskih organizacij ter projektih in programih prihodnjega sodelovanja vladnih organov za manjšine v okviru Sveta Evrope.

Tako predstavniki Sveta Evrope kot udeleženci posameznih držav smo si bili enotni v oceni, da se z višjo stopnjo demokracije v evropskih državah postopoma izboljšuje tudi pravna zaščita manjšin. Poudarjeno je bilo, da je potrebno še bolj krepiti sožitje in toleranco med narodi in različnimi manjšinami, spoštovati različnost in drugačnost, saj vse to povečuje varnost, stabilnost in mir v Evropi. V tem okviru je bil deležen podpore novi meddržavni manjšinski sporazum med Republiko Madžarsko in Romunijo. Raven manjšinske zaščite je v posameznih državah še vedno zelo različna. Položaj manjšin izhaja tudi iz zgodovinskih okoliščin in tradicije, v kakšni od vzhodnih držav pa so jih na novo odkrili in priznali tudi zaradi zahtev Sveta Evrope. Veliki problemi so še posebej v novih državah bivše Sovjetske zveze. Tako je v Latviji le 52 % Latvijcev, vsi drugi državljani pa so pripadniki različnih manjšin, v Ukrajini pa je med 52 milijoni prebivalstva 24 različnih manjšin, ki zajemajo 36 % celotnega prebivalstva, od tega prek 10 milijonov Rusov.

Predstavniki Slovenije smo dali vsebinski prispevek predvsem k razčiščevanju in razumevanju nekaterih členov in definicij Konvencije Sveta Evrope za zaščito manjšin ter se zavzeli za večjo pravno jasnost, kar je bilo tudi sprejeto. Predlagali smo tudi pripravo in organiziranje posebnega seminarja v Sloveniji o primerjavi pravne zaščite manjšin v Sloveniji s pravnimi in drugimi manjšinskimi dokumenti Sveta Evrope. Manjšinska konferenca je bila tudi tokrat dobrodošla izmenjava problematike, ki zadevajo narodne skupnosti, vendar bi jo kazalo v prihodnje bolje pripraviti. Na sami konferenci bi bilo racionalneje izbirati bolj konkretne teme, predvsem pa poleg predstavnikov vladnih služb na konferenco vabiti tudi predstavnike manjšin.

Geza Bačić

Inda svejta

SVETNIKA V OKTAUBRI

FRANČIŠEK ASISKI (4. X.) se je naraudo 1182. leta na Francuskom. Njegov oča je bauto emo, gde je platno odavo. Tak brodo, ka sin bauto prejk vzeme od njega. Frančišek je cejli den v bauti delo, depa po deli s padaši odo po vesi, igro pa spejvo. Gda je dvajsti lejst star biu, je v bojni zgrablanec grato (1202). Gda se je voo-slobodo, pa je tak fejst betežen grato, ka do konca življenja se je nej sploj voozdravo. Gda ma je malo baugše gratalo,

je pá odišo v bojno. Da-leč je nej prišo, ka se ma je gnauk v noči Baug skazo, pa pravo, naj dé nazaj v svoj rojstni kraj. Nazaj ušo, pa od tistoga mau dosta odo v cerkev, dosta biu sam pa med siromačkim lüstvom. Betežnike tó rad poradavo. Gda je gnauk molo v cerkvi svetoga Damjana, je čüu glas Jezoša Kristuša: "Frančišek, idi, popravi moj

ram, ka je porušeni". Frančišek se je najprve prestrašo, po tistom pa pravo: "Dobre vaule, Gospaud moj!" Frančišek je z baute svojoga oča audo platno, pa penze dau plebanuši cerkve svetoga Damjana. Gda je oča tau zvódo, je trnok čemerer grato, pa je Frančišeka v eno érno lüknju zapro. Frančišek je nej sto več bautoša biti. Tak pravo, ka njegov oča je v nebesaj, pa samo tistoga de baugo. Odišo med siromačko lüstvo, pa njim je predgo. Za par lejst je več gezero, več desetgezero vučnikov emo. Odo je po Francuskom, Španjolskom, Nemškom, v Englandi pa v Egiptomi tó. Dosta je trpo od svojega betega tačas, ka je 3. oktobra 1226 mrau. Za dve leti je že svetnik grato.

SVETA TEREZIJA (15. X.) je bila apatica na Španjolskom, gde se je naraudila 1515-oga leta. Deset mlajšov je bilau v držini, štera je bogata bila. Rano se je navčila šteti, gda je 7 lejst stara bila, je že štela s svoji bratom o življenji svetnikov. Tau se njima tak fejst vidlo, ka sta stejla oditi po svejti, ka njiva tó mučenika gratata, pa puščavnika (remete) sta

tó stela biti. Tau so stariške svoji mali mlajšon nej dopistili. Gda je Terezija 16 lejst stara gratala, go je oča nutdau k

apaticam, ka bi se tam véila. Njej se pa tau življenje tak vidlo, ka je una tó apatica gratala (1533). Gda je 24 lejst stara bila, je tak betežna gratala, ka štirj gni kak mrtva ležala. Že so ge pripravili grob, ka go pokopajo, gda ge je baukše gratalo. V senjaj se je z Baugom pripovej-dala, po tistom pa je tau vse dojspisala. V dvajsti lejst je 17 ženski samostanov, pa 13 moški samostanov ustanovila (alapatitt). Svojo smrt je tó naprej povóčala. Mrla je 4. oktobra 1582, v četrtek. Tisti den, gda je papa Gergely V. nauvi kalendar nutprineso. Zato je drügi den, v petek že 15. oktobar büu. Zato je den svete Terezije 15. oktobra.

Marija Kozar

Pismo iz Sobote

ČISTO NOURI DEN

Se van je že gda zgoudilo, ka je šlo vse čista tak, kak ste škelj? Takšo se človeki sikši telko časa rejsan zgodi. Te znamo praviti, ka nan je šlo vse tak kak namazano. Tou je rejsan dobro, gda se kaj takšoga gdi.

Ka pa, se van je že gda zgoudilo, ka van je vse fküper šlo glij najbole naoupak, tak naoupak, ka bole ne bi moglo biti. Bole ste se trüdili, ka bi šlo vse najboukše, bole je šlo vse naoupak, pa navskriž in nazaj namesto naprej in gori namesto doli in levo namesto desno (pravo) in bole brž kak bole pomali in bole v ovinek kak naravnoust in vse tak dale naoupak.

Včera je biu takši moj den, tak ka me še gnes troui, če se samo spounmin, kak je vse fküper vóvidlo in kak se je vse godilo. Začalo se je že isto minuto, kak san gor stano. Najprle je nej bilou elektrike. Po tiston, gda so posvejti zasvejtili, je nej vó iz pipe pritekla nej ena kaple vode. Kak mo se mujvo? Na srečo se je z oblakov lejvalo kak zmejšano in san lipou stoupo na dež in se tak mujo. Na, te pa je li sreča na mojoj strani, san si brodo. Ali, sreča je bilja ške daleč fkraj od mene. Gda san škeu iti nazaj nut v kučo, san nej mogo odprejti dveri, pozabo san, ka so naše dveri takše, ka moráš skouz klüč vóvzejti, vači se same zaklenejo. Tak san te napou nagi leto kouli na tisto okno, gde spi moja zdavanska. Dugo san rogato po njen, ka se je zbidila in mi prišla oprejt dveri. Ge san za te cajt biu že rejndno mujti, tak ka se je vse cidilo z mene. Te san se v velkoj sili briso in oblačo, že se mi je rejndno midilo delat. Začo san iskati drženco. Pou kuče san premeto pa san je nej najšo. Gda san že mislo, ka mo mogo brezi nje po deži oditi, san jo zagledno, kak visi tan kak sigdar pa san je od nevoule in velke sile sploj nej vido. Stoupin ge tak vó in šken drženco odprejti, ali... v rokej mi je ousto samo priloč, vse drügo je odneso veter, steri je glij te potegno okouli kuče. Že san škeu joukati od nevoule, gda me glij pozove sousid in me pita, če se šken z njin pelati v varaš. Bougi vala, san pravo in že sva se pelala ta v srce Sobote. Ali ške dugo sva nej prišla ta, kama sva se namejnila, ške dugo nej. Najprle je auto enjo, čista je vgasno. Stoj drügi kak ges, san ga mogo rivati, dokejč je pa nej skurblo. Zdjaj že gvüšno znate, ka san biu čistak moker. Po tiston se je v najin auto, zaprav v njegvo rit zaletó eden drügi auto in stali smo tan, dokejč je nej prišla policija. Te se je dugo v rejnd gemalo in peški sva s sousidon šla dale, brezi držence, ka se razmimo.

Gda san te kouli poudneva prišo ta, gde si krüj slüžin, so bile dveri zaprejte. Pa znate zakoj? Bila je nedela.

MIKI

SLOVENSKI PARLAMENTARCI
V BUDIMPEŠTI

Na vabilo skupščine R Madžarske se je mudila od 30. septembra do 1. oktobra na dvodnevem obisku v Budimpešti delegacija slovenskega parlamenta. Obiska so se udeležili člani manjšinske komisije, med njimi Mária Pozsonec, Danica Simšič, Janez Jug, Tone Partljič, dr. Bojan Korošec, Jožef Rajšp,

Rafael Kužnik in Brane Eržen.

Prvi dan so se srečali s predstavniki Slovenske državne manjšinske samouprave in sestali s Komisijo za narodne in etnične manjšine ter verska vprašanja pri madžarski skupščini. Madžarsko stran je vodil Gábor Gellért Kiss, predsednik komisije. Popol-

dne so se udeležili ple-name seje madžarske skupščine.

Drugi dan obiska je slovenske delegacija imela pogovore z državnim sekretarjem dr. Csabo Tabajdijem. Slovenski parlamentarci so se sestali tudi s Komisijo za ekološka vprašanja, ki jo vodi Etele Baráth.

Spremljajte televizijsko oddajo SLOVENSKI UTRINKI vsako drugo sredo ob 14.10 na 1. programu madžarske televizije.

Ponovitev oddaje bo v soboto 5. oktobra 1996 ob 8.45 na 2. programu.

OD SLOVENIJE...

Slovenija in Evropa

Evropa potrebuje razvojno vizijo, Slovenija pa se želi tvorno vključiti v njeno oblikovanje, je poudaril predsednik Milan Kučan, ki je bil gost bavarske Krščanske-socialne unije (CSU) v Münchnu. Ego-centrična Evropa nima obetov za preživetje, je menil Kučan, ampak postaja le eno od središč, ki se mora potrditi v sodelovanju z drugimi, ni pa več odločujoče središče sveta.

Ugledni strokovnjaki na Bledu

Na okrogli mizi ugledne britanske revije The Economist na Bledu, na kateri je sodelovalo več kot sto podjetnikov, poslovnežev in bančnikov iz Evrope in ZDA, je premier dr. Janez Drnovšek Slovenijo predstavil kot mlado državo, ki se je pri gospodarskem in političnem osamosvajanju in vključevanju v mednarodne povezave srečevala z mnogimi težavami, vendar jih je bolj ali manj uspešno premagala. Gospe, ki so imeli največ pripomb na počasno privatizacijo, so dobili zagotovilo, da so tuje naložbe v Sloveniji zaželeni.

Sveto pismo

Na izjemno obiskanem mednarodnem simpoziju o interpretaciji Svetega pisma, potekal je v Ljubljani, so predstavili tudi novi prevod Biblije v slovenščino na podlagi izvornih besedil (prvi prevod Svetega pisma so Slovenci dobili leta 1584). Delo je sad petnajstletnega dela strokovnjakov, ki ga je usklajeval profesor dr. Jože Krašovec. Slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar je ocenil, da je bilo Sveto pismo zelo dolgo znamenje razločevanja med katoličani in protestanti ter evangeličani, zdaj pa jih kar najbolj povezuje med seboj.

Jajaaa?!

Vej pa don nej

Folišija. Človek je najbole foliška živina na svejti. Tisti na priliko, šteri zato držijo golaube, ka odijo po svejti, ka bi radi z njimi gvinili, tō vsefele vōzmisljijo, ka naj bi njiri ftiči skem prva domau prileteli. Prva, kak ji odpelajo več stau kilometarov, je gorposedijo na prazna dajka, v štere žive mijē nutri dejejo. Te prej golaubi tak misljijo, ka se pomalek vōzlažejo mladi, zato se paščijo domau. Gda pa "pojbe" pelajo na veršenj (tekmo-

vanje), te pa "dekle" pistjio doma, ka se te legenge bole icajo k svojim lūbicam. - V Meriki bi zatau mogli na borovjio zavolo "seksualnoga maltretiranja".

Človek se more zagvūšati. V Londoni ena zavarovalnica (biztosító) pōnūja siguranje prauti tomi, če bi device tak noseče gratale, ka se moški cuj njim ne vtekne (partenogeneza). Zatau bi prej mogle plačūvati blūzi 500 forintov vrejdnosti funtov na keden. Če bi pa štera don kusta (noseča) gratala, te ji zavarovalnica plača 233 milijonov forintov vrejdnosti angleški penazov. - Že so dostakrat bile takše ženske, štere so pravile, ka so une tak kuste gratale, ka se ji je moški nej utekno. Bole, kak tau, če takše geste ali nej, nas skrbi,

SPAUVED NA INTERNETI NEJ VALANA

če v tistom velkom varaši gnesden majo telko devic, ka jim po 500 forintov ukūper pride 233 milijonov?

Mitologija. Vekša baja je tau, ka ranč male dekličine (škandal v Belgiumi) ne njajo pri meri, nej ka bi vōzraščene device zanosile brezi moškov. Pri tom pa zvūn v dūši betežni moški pomaga šatrirvanje tō. Toma lepau včeno tak tō pravjio, ka "kultumi miti". V Indiji napriliko ništami moški vōrdjejo, ka če do meli - kak moški - delo z devico, te nedo betežni. Eni v Afriki pa tak vejo, ka če de oča seksualno rad emo svojo čer, te de njina držina bogata. - Té lidgé zato bogato fantazjio majo, nej?

Spauved na Interneti. Če smo že telko pisali

o grdi grejaj, zdaj gučimo malo o pokauri. Gestejo takši moderni lidgé, šteri bi se radi spovōdali na Interneti. Nutri bi zakapčili svoj računalnik (kompjuter), dojspisali svoje greje pa po moderni (telefoni) poslali v svetovno omrežje (számítógépes világhálózat). Tam bi se gvūšno najšli dūhovnicke (v šterom koli rosagi na svejti), šteri bi njim odpistili greje. Ranč tak prejk računalnika. Hermann Josef Pital, pūšpek v Trieri pa pravjio, ka takša spauved nej valana. - Zaman pravjio, ka je Internet svetovno omrežje, z računalniki v nebesaj o eške don nej zvezani? Ka se pa te té Bill Gates (Microsoft) v Ameriki tak gornesé?

Fr. M.

Slovenski duhovnik iz Argentine maševal za bolnike

NA "POLETNEM TRAVNIKU" CELJSKE BOLNIŠNICE...

Vodstvo celjske bolnišnice je leta 1995 zadolžilo vzgojiteljice pod vodstvom Majde Guzej, zaposlene na oddelku za otroško kirurgijo, da skrbijo za urejenost velike avle do izgradnje nove celjske bolnišnice. Ta prostor služi tudi ob nedeljah in praznikih za bogoslužje, dokler bolnišnična kapela, ki je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v zaostanku, ne bo dograjena.

Mali bolniki - ustvarjalci pogosto razstavljajo na stenah velike avle svoje risbe, ki so nastale med boleznijo. Njihova sporočila v različnih tehnikah niso le pozdrav mimoidočim, ampak tudi dokaz, da zanje čas, ki so ga preživeli v bolnišnici, ni izgubljen. V začetku junija letos so pripravili razstavo, ki so jo poimenovali Poletni travnik. Dvanajst otroških risb v različnih tehnikah predstavlja trave, cvetje in živali s travnikov. Za vsako risbo so porabili tri dni. Izdelovalo jo je več bolnih otrok v starosti od pet do šestnajst let. Med šestintridesetimi podpisniki na risbah je označeno tudi ime z roko v mavcu v oklepaju. Na vabilo so zapisali: "Bolnišnični vrtec - OE 'Zarja' - otroci z otroškega kirurškega oddelka, ORL oddelka in otroškega oddelka Vas skupaj z vzgojiteljicami Ireno, Majdo

in Heleno vabijo na Poletni travnik". Na dan sv. Lovrenca, 10. avgusta letos, je maševal za bolnike celjske bolnišnice med otroškimi risbami "poletnega travnika" slovenski misijonar, lazarist Tomaž Mavrič iz Buenos Airesa v Argentini. ki

živi ponovno od leta 1994 v Sloveniji. Nadomeščal je bolniškega kurata, ki je na dopustu v Nemčiji. Z njim je so-maševal duhovnik Milan Korben iz Poljčan, ki se trenutno zdravi v celjski bolnišnici. Bogoslužje je spremljala pesem bolnikov in se izgubljala v

belih zidovih, okrašenih z otroškimi risbami. Tako je slovenski rojak iz Argentine z besedo tolažbe in upanja zgradil med nami nov most in "poletni travnik" celjske bolnišnice nas vabi, da stopimo nanj.

mag. Karolina Godina dr.med.

Slovenski misijonar iz Argentine, lazarist Tomaž Mavrič in Marijina sestra Roberta Letonja med mašo za bolnike v celjski bolnišnici

PLES PA PESEM STA NEJ SAMO ZA MLADINO

... DO
MADŽARSKE

Seja Narodnega in etničnega manjšinskega odbora na Verici

Komisija za narodne in etnične manjšine Železne županije se je pred kratkim sestala na Verici. Na tokratni seji so člani odbora razpravljali o položaju mladine v Železni županiji.

Ugotovili so, da je tudi v okolici Monoštra velik problem nezaposlenost mladih, zlasti tistih, ki so končali srednjo strokovno šolo. Po mnenju navzočih bi reševanje tega problema morala prevzeti vlada.

Seje so se udeležili tudi člani lokalne in slovenske manjšinske samouprave, ki so odbor seznanili s svojimi težavami ter ponovno izrazili željo po čimprejnjem odprtju mejnega prehoda med Verico in Čepinci, saj bi to lahko prispevalo k hitrejšemu gospodarskemu razvoju tega kraja.

Odprta meja

5. oktobra bo odprta meja med Andovci in Dolenci. Na ta dan boste lahko mejo prestopili med 8. in 18. uro.

Trgatev na Gornjem Seniku

Gornjeseniška mladina bo po dolgih letih spet organizirala trgatveno prireditev. Povorka bo 6. oktobra ob 13.30 uri od Bekavaraša do središča vasi. Po povorki bo ples v kulturnem domu.

Slovenski dnevi na Dolnjem Seniku

Slovenska manjšinska samouprava na Dolnjem Seniku organizira od 11. do 13. oktobra Slovenske dneve. 11. oktobra se bodo srečale vzgojiteljice in malčki v domačem vrtcu s svojimi vrstniki iz Beltingev. 13. oktober bo namenjen kulturi. Med nastopajočimi v kulturnem programu bo Ansambel Lacija Korpiča in ženski kvartet, pevke iz Monoštra, Trio Črnko iz Čepincev.

Že skurrok trideset lejt geste tomi, gda smo nisterni porabski Slovenci odprvin meli priliko v živo videti v Sloveniji kulturne programe. Najbolje smo se na tom čudivali, ka so vseposedik vcuj bili starejši pa stari lidge tū. Tak pri folklorini skupinaj kak pri zboraj. Z velikimi očami smo gledali, da so napr. v Senidvidi na pevskom tabori navzauče vse generacije. So babice pa dejdaki, sterim je buma žmetno ojditi v povorki (felvolnúlás) ptt. Pa tau eške nika nej. Zvün toga nasebe majo svoje lejpe, depa žmetne noše. Lejpo je videti tau tū, da spoj male tū oblečejo v noše pa je pelajo med velke. Naj probajo, naj vidijo.

Nika etakšoga mi je napamet prišlo, gda sam gorpoiskala Lacija Labrica pa njegovo ženo Agi Rüšič-Labric. Žau, pri nas v Porabji je navekša tak, ka starejši ljudje se neškejo vzeti za tau, da bi spejvali v zbori, spoj pa plesali v folklori. Tū pa tam zatok gestemo nistame "babe", stere smo (nej dolgo ali pa) že dolgo not stanile v kakšne skupine. Nistame so se tam pomladile, ene smo pa od toga mlade ostale. Mi svedočimo, da je pesem in ples v Porabji tū nej samo za mlade.

Laci Labric pa njegva Agica - nej ka bi slabo mislili - sta nej med stare valaun. Če pa povejmo poglednamo Lacija držino, te moremo previdei, ka bi zatok brez stare ljudi dosta vse kaj nej bilau. Vsi znamo, da na G. Seniki dela folklorina skupina. Gda so meli 10. obletnico, so tam nisterni gospodje spominjali Kolarino držino. Sto so Kolarini, na G. Seniki nikomi nej trbej tomačiti. Oni so bili Lacija matere stariše. Tisti ljudje, steri so tistoga ipa slovenskim strokovnjakom (szakem-

bereknek) med njimi g. Ramovžu pokazali naše stare porabske plesse. Kolarini stariše so zvün toga dosta pesmi pa šeg navčili, pokazali etnografom, steri so vse tau zamerkali, da bi se ohranilo (megörizni) za mlade generacije.

Naši starci bi pa zaman živeli pa komi kaj prejkdali, če bi gnešnje generacije tau nej poštvale. Istina, ka smo nej cejlak zadovolni, kak ohranjamo kulturno dediščino (erbo), depa depa srce se nam segrejava, gda najdemo takši zakonski par, kak sta Laci pa Agica.

Laci, tvoja držina je spoznana po tom, da radi spejvate pa plešate. Povej mi nika od toga.

"Moj dejdak pa baba, zvali so je Kolarini, so rejsan vse radi meli, ka je slovensko. Tak pesem pa ples tū. Od oča sam tū tau erbo. V našoj familiji - zvün mene - vsakši špila na nikšon škeri. Oča je dolgo lejt bio člen pihalnoj bandi na Seniki. Eške ga gnes srce boli, ka je banda razpadnola. Moji bratje - zdaj pa že brata sin tū - špilajo na harmoniko, pa če je sila, na drugoj škeri tū. Ge rad popejvam pa plešem."

Agi, ti tū plešeš s seniškimi plesalci. Kak si ti prišla do folklore?

"Gda sam se spoznala z Lacijom, on je že bio člen folklore. Te sam ge tū not stanila. Tome je

zdaj že 4 leta. Sploj sam rada ojdla pa odim z njimi. Nigdar bi nikan nej prišla, če bi nej mejla priliko z njimi biti. Spoznala sam Slovenijo, Avstrijo, različne vogrske pokrajine, ljudi. Navčila sam se naše plesse, vidla sam druge ljudske plesse pa noše. Tau je zame spoj lepo bilau, pa se vüepam, bau tū."

Laci, ti si bio člen seniškoga pevskoga zbora tū, 10 lejt. Zdaj si pa že približno 7-8 lejt člen folklorne skupine tū. Zdaj, gda sta že oženjeniva pa mata deco, kak ta-dale?

"Mava dvojčke. Eden je Gergó, te drugi je pa David. Pau drugo leto sta stariva. Sprvoga je

sploj žmetno bilau od dece plesat titi. Zatok sva za dukši cajt skupino nigdar nej tam njala. Zdaj je pa že malo ležejše. Na eden den se že z ženauv podava. Tak računava, ka va tadala redno ojdla plesat. Tau je del našoga vsakdanešnjoga življenja."

Agi, ge tak znam, da sta se vüva "iz folklorne skupine" oženila. Tak je?

"Tak je. Gda sva se z Lacijom spoznala, sam eške ge nej ojdla v folklorino skupino. Po tistim sam pa gratala člen. V skupini sam se spoj dobro mejla. Z Lacijom sva se rejsan "iz skupine" oženila."

Če tak gledamo, seniška folklorina sku-

pina je že ranč nej tak mlada. Kelko zakonski parov mate v skupini? Vsi so se od tec oženili?

"Šest zakonski parov je gnes v skupini. Tak vögleda, da smo se v skupini vküp segreli pa, Baugi vala, oženili tū. Etak je malo žmetnejše v skupini, zatok ka skupina že ma "otroke". Depa tak čütim, ka smo mi zatok stalni člani, pa škemo skupino. Mabiti tej drugi ranč ne čütijo tau."

Točkar sta že spominjala, zdaj mi pa tū odita pri nogami, me baužata pa se mi smejeta vaša mala sina. Ka vüva mislita, ta je včila slovenski tū?

"Mi doma navekša slovenski gučimo eden z drugim, spoj pa s svojimi stariši. Mislimo, ka ta čüla našo slovensko rejč. Vogrski ta se tū včila. Tüj mamu sosede, so Vaugri, pa si gučimo nasmaj. Tau ta čüla, pa se vogrski tū navčita. Tau de njima tak v vrteci kak v šauli tū potrebno. Müva se vüpava, da ta ona znala našo seničko rejč.

Tau najbolje zatok vörjeva, ka sva sama šla prejkd toga. Müva sva sammo malo vedla vogrski, gda sva prišla v šaulo. Tau je tū nej najbaukše bilau za naja. Na drugom tali pa sva se - že kak odrasla - dosta navčila slovenski med tejm, ka sva ojdla s plesno skupinov po Sloveniji. Tau je za naja spoj dobro bilau. Gnes nemava navole, če kakši - bole dalečni - slovenski ljudje pridejo med nas ali mi med nji. Navekša vse razmejava. Zdravje pa mir aj nam dá Baug, da sina zrasteta, pa mo se leko veselili žitki. Lepau bi že bilau videti dvojčka, gda ta, povejmo, plesala pri folklori."

I. Barber

SREČANJE GASILCOV V SAKALAUVCU

Sakalauvsko lústvo je hireš-njo od toga, ka če kaj v vesi držijo, lúdje se vkúp naberejo, pridejo gledat. Pred nistemirni lejtami smo dosta vse kaj držali v Sakalauvcu. Če samo mislimo na tau, da od 1972. leta mau, skurok 15 lejt dugo, so vsakšo leto prišli k nam "Slavi" - kak oni šegau majo prajti - pa so plesali pa igrali. Iz Beltinec so največkrat ojdli tam. V Sakalauvcu je živo bilau. Večkrat so se svadili, sto de igro - Makoš banda ali Korpič Laci ali pa Ciganji. V tau ves smo leko pripelali kakšo koli skupino, tuj so lúdje prišli gledat. S te vesi so dugo lejt goslarge ojdli po cejloj porabskoj krajini - pa eške dale tu - ka so nauvo leto pozdravali. Sakalauvčari nedo čemerni, če zdaj tak povejm, ka kak je gnauksvejta vse živo bilau, zdaj je vse tak túma. Gde so pa vsi tisti, s šterimi smo telko lejpi dnevoj pa večerov naprajli? Gde so? Dosti ji je tuj, v vesi živejo. Zakoj pa te je vse minaulo? Najbaukše če nemo vzroke (okokat) iskali, zatok, ka bi se te samo štrejkali pa bi zatok eden nej emo cejlak istino.

Leko se pa veselimo, da v tej slednji dvejt lejtaj se nika začne operati. 1994. leta je Slovenska zveza Porab-

ske dneve držala v vesi pa te so gasilci držali 100. obletnico tu. Tistoga reda so iz Slovenije dobili eden gasilski auto. Lani so se sakalauvski gasilci spoznali z gasilskim društvom Poznanovci. Oni so je pozvali v Poznanovce, Sakalauvčani so je pa letos pozvali nazaj.

15. septembra je bilau tau srečanje. Gasilci pa saka-

uvčani so se za tau tu pobrigali, da bi pozvali na srečanje sosedne gasilce pa župane, Slovensko zvezo pa Državno slovensko samoupravo. Te dvejt organizaciji sta pomagali pri finansiranju programa. Zvün športni iger so večer v kulturnom daumi mlade deklet tu pokazale ples, ka so se ga na tau priliko navčile. Na srečanju sam si

da bi Sakalauvčari dobili gasilski auto iz Slovenije. Kleta pozovemo Sakalauvčare k nam. Poštujemo tau lústvo. Veseli nas, da tuj čujemo slovensko besedo."

Ludvik Novak, župan, Puonci: "K občini se držti 23 vesi, med njimi Poznanovci. V Poznanovci 250 lúdi žive. Z veseljem podpiramo takše stike naših vasnic. Zdaj so Poznanovci v Sakalauvcu, nej dugo so iz Salamenec bili na borovom gostivanju v Slovenskoj vesi. Lepo, da se srečamo pa poštujemo, ka če tak malo nazaj poglednamo, smo nekoč bili v ednoj državi. Družijo nas korenine, štere moremo ohraniti."

Anton Črenko, sakalauvski župan: "V prejšnjor režimi, pa zdaj, za štiri leta po spremembi znauvič vodim ves. Sakalauvci so tesne stike meli s Slovenijo, z Beltinci pa tak tadala. Lejpo je bilau, kakoli ka smo včasik tak čutili, da so nam tau drugi es pmesli. Na gnes smo si sami vžbrali prijatele. Gasilci iz Poznanovce so na gnes našim gasilcom pajdaši. Ge bi pa zvün toga rad bio, če bi leko po tejn eške druge slovenske pajdaše tu sprajli, da bi nazaj prinesli kulturno življenje v ves. V vesi so za tau lúdje. Samo-

uprava bi rada več naprajla za sakalauvsko lústvo. Zatok je pa dobro, če kritize-rajto, depa vcuj tu stanejo, če trbej delati."

Ferenc Sukič, predsednik gasilskoga društva v Sakalauvcu: "Moramo goradržati pajdaštvo s Slovenijo, med tejni vasnicami, stero so skrak. Ovak se zgubimo pa s tejn vred slovenski jezik to.

V vesi se največ lúdi veseli toma pa vsakši pomaga, kak more. Gda smo bili v Poznanovcaj, so nas spoj lupav sprejeli, smo se dobro meli. Tau trbej nazaj dati, etak leko vkúp ostanemo, se vsakšo leto srečamo, eden drugoma pomagamo.

Dobro je, da je gnešnji den finančno pomagala Slovenska zveza, naša samouprava, mi gasilci smo pa vcuj dali, ka je falio. Vsakšoma lepau zavalimo, s teri so nam pomagali ali finančno ali z delom ali z lejpmi rečami."

Dobro je, da se vsakša porabska ves giba, si iške v Sloveniji partnerje. S tejm svoj materni jezik pa kulturo gordržti. Ne smejm se laučiti eden od drugoga, vej smo pa z ednoga naroda pa pokolenja. Tau se ne šika pozabiti.

I. Barber

lauvska samouprava so vöpostavili na te den program. Lepo so sprejeli svoje goste, med šterimi je bio gospod Ludvik Novak tu, župan občine Puonci. Na srečanju se je vidlo, da so se kak pajdaške znovič vidli. Od popodneva do večera je bio program na športnom igrišči, različne ljudske igre, nogomet. Sakala-

malo zgučavala z organizatorji, z gosti, stero so mi etak vadlivali:

Bojan Lovenjak, gasilski povelnik: "S Sakalauvčari smo se spoznali, smo postanoli pajdaške. Vsakšo leto se srečamo. Predlani smo tuj bili na 100. obletnici. Nas spoj veseli, da se leko vidimo, pobratimo. Ge se sam dosta pomago,

SADJARSTVO KAK LÜBEZEN

Na Gorenjom Sentiki ga že dobro poznajo. Tu pa tam prileti, kišto djabok doldeje mlajšom v vrtci, pozdravi ženske v šaulskoj künji, pita za Lalija Hanžeka pa odleti. Steri ga poznate, ste že gvüšno goraprišli, ka je tau g. Vlado Smodiš, iz Vidonec.

Če vejmo, ka kakšen velki nasad (ültetvény) - kelko djablan, sliu, orejov, breskvi, graudzje - ma, te se spoj ne moremo čüdivati, ka vsigdar leti kak spiš. Gospaud Smodiš tak lepau goči o svoji djablan, ka drugi ne guči tak o svoji ženi ali lübiči. Vidi se, ka je sadjarstvo (gyümölcssteresztés) njegva lübezen. Kak če bi z očami bauzo djaboke. Sam to pravi, ka prej vsakši den moraš pogledniti nasad, ka prej te bola rasté sad. Tau je po enoj strani šala, po drugoj strani pa rejsan leko dosta prišparaš, če dosta ojdli med drejvami. Te prej vidiš, ka nejga tauga ali tauga tjebra, nej viši, te proti tejn neš špricko.

Vse tau nam prpovejda te, gda se v njegvoj zemnici pri dobroj kaplici po-

gučavamo. Po istini se je on prej ranč nej za sadjara včijo. Studero je poljedelstvo pa živinorejo (földművelés, állattenyésztés). Dapa prej kak maloga pojbiča, ga je že veselilo, če je leko kaulek sadni drejv kaj delo, pomago pri cepljenju ppt.

Gda ste bole resno začnili s sadjarstvom?

"Bole resno smo začnili pred 15. lejtami. Prve ceplene gorice smo posadili že l. 1973. Tau so bile v našoj pokrajini skorok najprve takše gorice. Starejši lúdje so pravli, ka tau nede raslo, tu so prva meli šmarnico. Zdaj pa te mamo samo v našoj vesi že okoli 7 hektarov goric. Na začetki smo usefelé probali. Biu sam pri Panonki v službi, če sam kakšne nasvete (tanače) sto davati, te sam najprva mogo sam sprobati kakše sorte (fajte) sadja se leko sadi. Sadjarstvo je nej tak kak pšenica ali kukarca. Sadno drejvdje začne roditi po dvejt, tri lejtaj. Vsakšo leto ne moreš menjati, zatok moraš dobro premisliti, kakšne sorte posadiš. Mi smo ostali pri jüblan, breskvi, nektarini. Najbole se nektarine splačajo.

Problem je samo tau, ka je trbej polejvati (namakati). Tau je dragi sistem. Tudi škropive (permetezöszer) so drage. Steri smo v Združanji sadjarov Goričko, nücamo naravi prijazna (természetbarát) škropiva. V zahodni Evropi tau država (rosag) plača, pri nas toga še nega. Če s tejni škropivi

analizira sadje, tau use moraš plačati. Dapa mogli mo se ucujnavčiti, na zahodi (nyugat) je že predpisano, ka vrtci, šaule, špitale leko kipüvelejo sadje samo od takšni proizvajalcov (termelőktől), stero majo te zaščitni znak."

Sadjarji na Goričkom majo svojo združenje (egyesület) to.

šprickaš pa use tak delaš, ka je predpisano, te dobiš zaboj (kišto) SINIČKO, ki je znak za zaščitene pridelke (termékjelvény). Tau drašje pride, fejst kontrolejrajo, inšpekcija

Dostokrat pozovejo kakšne strokounjake, ka jim predavanje držijo, dapa eden od drugoga se to dosta naučijo. Gospaud Smodiš je ponidju, ka bi rade volé pomagali nam

v Porabji to, davali kakšne tanače ali celau pokazali, kak se leko staro drejvdje pomladi. Sam tak pravi, ka če ojdli po kakšnoj krajini, vesi pa vidiš, ka kauleg ramov majo lejpo, mlado sadno drejvdje, te na tisto krajino cejlak oak gle- daš, kak če vidiš staro drejvdje, stero ne rodi več. Té se ti tak vidi, kak če bi krajina to mirala. Pa tau je to nej zadnji šejft, če si držina pripauva zdravo sadje na zimo.

"Sadjarstvo ma prihodnost," pravi g. Smodiš. "Če rejsan je letos kriza, letos v Evropi nejga sadja. Nej dugo je biu pri meni nekak iz Holandije. Pravo je, ka bi gez té sad zdaj v Holandiji mogo meti. Tam zdaj že I marko davajo za jonagold - na drejvi."

Ka g. Smodiš rejsan vörüle, ka sadjarstvo ma prihodnost, kaže tau to, ka vsigdar širi držinsko firmo. Poleg sadounjakov ma bauito, gde dobiš use, ka ti je za sadounjak pa gorice potrejno, zdaj zida hladilnico. Ščé pa oprejtj vinotoč to, gde bi točili domanjio vino pa nidili domanjio gesti. Naslednik to bau. Tak kaže, ka sin ma frajt, ka bi tadala delo, ka je oče začno.

M. Sukič

KAJ JE TAU?

Kak se zové

na Gorenjon Siniki.....
na Dolenjon Siniki.....
v Ritkarovci.....
na Verici.....
v Števanovci.....
v Andovci.....
v Slovenskoj vesi.....
v Sakalauvci.....
Kak so nūcali.....

Rešitev iz številke 18/96

zajemalka - priprava za zajemanje, premeščanje jedi merokanal - az ételnek edényből való kimerésére szolgál

Tak se zové: na Gorenjom Siniki: šejpkarca, šejpka, v Sakalauvci, v Slovenskoj vesi: žlica, vólka žlica, žlica za grabiti, v Števanovci: velka žlica.

Tak nūcajo: s šejpkarco vógrabijo župo iz piskra, skljece.

Karolina Kolmanič

NAGAJIVI GROZDKI

Vinograd na sosedovem griču se je začel preoblačiti. Počasi je menjaval barve v rume, oranžne in celo rdeče. Veselo mavrično podoba so poživljali trmasti živo zeleni listi, ki se kakor zastorčki držijo skrivenčenih trt. In prav mednje so se skrili grozdki. Dobra dva tedna sta minila, ko so se v gorice zapodili trgači z ostrimi škarjami, nožki in plastičnimi vedri. Odkrili in porezali so vse. Ne čisto vseh! Sosedova Tina je namerno pustila obviseti kak zajeten sadež in šepnila prijateljici: "Za otroke, ko bodo šli iz šole."

"In za lačne ptičke," je ta pridala in še zakrila bogat grozd, ki bo pričakal goste na trsu. Potem je zapihal močan veter in se krepko lovil v vinogradu. Otrsel je razrahljane liste. Le najbolj žilavi so ostali.

Sonce je zopet pregnalo mráz. Šolarji so se spotoma, kakor vsako jesen, razvrstili po goricah. Šli so paberkovat, se pravi, iskat grozdje, ki sta ga Tina in njena prijateljica, in gotovo še kdo, za nalašč pozabili na trti.

Po šolskih nahrbtnikih je vedro škrabljal, ko se je gruča šolarjev zapodila med vrste. Potem so hodili počasi in odstirali liste. Nič! Nikjer nič ali le kakšna osamljena jagoda se je zdravo smehljala iz turbo gnillega ploda. Pač! Tam v sredini se je Peter ustavljal in zavpil: "Fantje, poln trs!"

Ko so prihiteli, mu je bilo že, žal, kajti roke so se zakadile in začele trdo trgati ali smukati sočne sadeže. Prsti so se lepili in ustnice cmokale od sladkobe. Tedaj je nenadoma od nekdaj priplaval glasek, nežen in komaj slišen: "Dečki, ne tako lakomno!"

Peter je prisluhnil in molčal. Med smehom in šelestenjem listja se je zopet oglasilo:

"Pet še poberite, pet tu pustite!"

Borut se je nasmehnil in vprašal:

"Dečki, ali tudi vi kaj slišite?"

"A, če slišimo?! Vetric in tebe, ki včasih kaj pametnega poveš ali čudno napenjaš ušesa," se je obregnil Tonček.

"Ampak nekdo zares šepče," se je zdaj okorajžil Peter.

"Vidva vedno kaj slišita: v šoli, ko prileti dvojka,

slišita za petko, ko Tonček zabije gol v nasprotnem moštvo, ploskata in vpijeta, da bomo mi zmagali," je nagajivo pridal Vene.

Tedaj je dečkom zastal korak. Izza sosednje vrste se je glasno slišalo:

"Nekaj tebi, nekaj meni! Halo, tukaj sem!"

"Kaj? Komu?" je znil Vene in se otrplo zazrl na desno, kjer ni bilo nikogar in vendar je govorilo.

"Pustite nas! Vrnite se zopet, ko bo pel veter in škripal mráz. Počakali vas bomo. Če nas ne najdete, veste, da smo nahranili lačne ptice."

"A veš, Peter, da mi je minil tek," je priznal Vene in stiskal lepljive prste v žepu.

Peter mu je brž odvrnil: "Saj si dovolj pospravil."

In tedaj so grozdi izginiti. Morda so se samo potuhnili in se skrili za druge ali za drugič. Dečki jih več niso videli. Skrivnostni glas je še dolgo pel v ušesih ali morda samo mislih prešernih dečkov.

Razmislite, mladi prijatelji, kako bi se odločili vi, ko bi slišali take besedice.

JESEN

Jesen je zelo lep, pisan in zanimiv letni čas. Jesenski meseci so september, oktober in november.

V septembru že postane hladneje. Ponoči in zjutraj je vreme precej neprijetno. Mnogokrat je megla in slana. Kadar se megla vzdiguje in začne sijati sonce, postane že bolj prijazno. V zgodnjih večernih urah je že spet hladno. Večkrat piha močan veter in dežuje. Ljudje se morajo topleje obleči.

V jeseni se narava spremeni. V gozdovih pada rumeno, rdeče in rjavo listje. Če so deževni dnevi, rastejo gobe: npr. lisičke, golobice in jurčki.

Gozdne živali se pripravljajo na zimo. Nabirajo hrano. Najbolj pridne so vevenice. Ptice selivke - kot npr. lastovke, storklje - odletijo v tople, južne pokrajine. V jeseni imajo največ dela kmetje. Delajo na poljih, v vrtovih, v sadovnjakih ter v gozdovih.

Na njivah kopljejo krompir, vozijo domov buče, pulijo peso in repo. Trgajo in po večerih ličkajo koruzo. Ko so vse pospravili, njihove preorjejo in posejejo: rž, ječmen ali pšenico.

Na vrtovih gospodinjje pospravljajo zelenjavo: fižol, peteršilj, korenček, zelje, papriko, čebulo, kumare.

V sadovnjakih pobirajo in trgajo jesensko sadje: jabolka, hruške, slive in orehe.

V gozdovih sekajo drva za kurjavo.

Po mojem je jesen zelo lep letni čas, kljub temu da je letos že zgodaj postalo hladno.

Anastazija Bajzek
OŠ G. Senik

ŠEGE IN VEROVANJA

Na šolski uri v knjižnici smo brali o šegah in verovanjih ob Muri in Rabi. Avtor knjige je Dušan Rešek. Predgovor h knjigi je napisal Vilko Novak. V tem predgovoru je spodbujal učitelje in učence, naj zbirajo vse, kar še živi v ljudskem izročilu. Tako smo začeli tudi mi zbirati šege in verovanja na našem območju.

- Po poroki, če dekla dě za snejo ali pojev dě za zeta, te tri dni ne sme domov. Če de domou prva kak tri dni, te prej nede dugo osto pri tistoj hiši.

- Če je dosti orejov, dolga zima bau.

- Če je na novo leto ali na Lucijovo prišla ženska k hiši, so rekli, da se zgodi nesreča.

- Na Lucijovo so fantje šli "kotkodakat" k hišam, naj kokiši nesejo dosti jajc.

- Če so pri kateri hiši pujska klali, je večer mladina pod oknom "brundala". Pravilo so: "Brunda, brunda kusti špek." Te so jim ponudili na kaušto.

- Če listke rano dolj kaple, te bau rana zima.

- Če na malo mešo dež dě, te lagva jesen baude.

- Če na Matejovo sonce sije, kmalu lejpa jesen zasije.

- Če kokiši rano na sedalo dejo, te drugi den lejpi cajt bau.

Zbirali smo tudi ledinska imena. To so: Janezov bregj, Sobota, Boshin grad, Bekaške, Turkini, Vrajži dau, Vlauka, Divicina graba, Barkonje, Ciganska gas, Grbenjšnjek, Krajcarin jarek, Kovačin jarek, Miklin dau, Mala polova, Kaudliča, Benjec, Strjaške, Mali raven, Velki raven, Calinje, Cigütivo.

Učenci 8. razreda
OŠ Gornji Senik

NAŠE PESMI

**GNES JE DEN
POZDRAVLJENI***

Gnes je den pozdravljeni od gospod Lazar Jožefa. Dosta dobro njem želejm, srebro, zlato več, kak plejv.

Hižni vert, hižni gospodar, ki je poglavar vinske gore, vinske dole, pūkšo, sablo gorpotegne: "Mer krščanski! Valen bojdi Jezoš Kristoš! Valen bojdi Jezoš Kristoš!"

**(Gorenji Sinik)
-mkm-**

* pesem so spejvali vancarom, šteri so gorice skrb meli

Radio Murski val je 15. septembra snemal na G. seniku oddajo Nedeljska kuhinja. Med sogovorniki je požel največ aplavza gospod župnik Ivan Camplin.

**NIKA
ZA SMEJ**

Tišlarin Imre

Naš Imre je s konjami foringo delo. Etognauk je v Varaš pelo drva na odajo. Drva je odau, pejnaze gorvzeo, pri Šabedlini je svoj špricer spijo pa hajde, domau. Kak etak sedi na kaulaj pa tak žlakoma konje goni, gnauk samo zaspi na kaulaj. Gda so tau konji napamet vzeli, so se doj s pauti potegnili, pa so na krajma travo grizli. Kak se etak dročkajo, prauto dejo nistami, šteri ne odijo po pravoy pauti. Kak etak vidijo Imrena pa konje, so včasik vönajšli, kak leko do velkoga haska pridejo. Konja so natüma vöpregli, pa hajde, odgnali so je. Naš Tišlarin Imre se je samo te prbüdo, gda je že začnilo malo mrzlo grtövati. Sam je nej vedo, gde je, ka je, čauvo si je očj pa etak pravo sam sebi: "Če sam ge Tišlarin Imre, te so mi konje vkradnili. Ali sam pa nej Tišlarin Imre, te sam pa najšo edne kaula."

Stolec

Naša Lujza tatica so v svojoj žitki vsigdar doma v vesi bili, ranč so tistoga reda tmok v šaulo nej ojdli. Na stare dni so se pa nikak dali na nje vzeti, pa so šli na izlet (kirándulás) v Sombotel s

cerkvenim društvom. V Sombotelu so je pelali v muzej tū. Naša tatica Lujza samo fejs gledajo pa z glavauv ta pa nazaj migajo pa sami sebi movijo. Kak etak odijo po muzeji, doj si sedejo na eden stolec. Stražar (redar) včasik ta dé, pa njim pravi, ka na te stolec nej slobaudno doj se sti, ka je tau Kossutha stolec. Lujza tatica pa etak: "Samo mo si malo počivala. Vej če te Kossuth naprej pride, te ma ga prejkdam."

Na cugi

Dva možaka - eden mladi, te drugi pa starejši - sedita prauti eden drugomi na cugi. Te mladi pita toga starejšoga: "Gospaud, povejte mi, kelko je vöra?" Odgovora je pa nej daubo.

Te mladi se je zdaj malo žalostno not v kaut potegno pa več nika nej gučo. Gda se pa cug približava pruto Budimpešti, te mladi več ne mora zdržati pa etak pravi starejšomi: "Gospaud, ge sam pred pau vöre že pito vas, kelko je vöra. Odgovora sam pa nej daubo. Najgeri sam, zakoj ste mi nej dali odgovora?"

Starejši pa etak: "Mladi gospaud! Vi ste me pitali, kelko je vöra, nej tak? Ge bi te s svoje žepke vöpotegno svojo zlato vöra pa bi vam pravo, ka telko pa telko je vöra. Pa ka bi se te zgodilo? Začnila bi si prpovejdati. Vi bi mi prajli, jaj, kakšo lejpo vöra mate. Pa dobro odi? Gvüšno sta go erbali. Nej? Te bi ge pravo ka dobro odi, pa sam go nej erbo. Te bi vi, mladi gospaud, pa pitali, če

mi dobro šejft dé. Te pa bi ge pravo, ka se ne smejm taužiti. Pa s čim šejftate? S sildjom. V Budimpešti živete, bi pitali. Te pa ge: Zavadili ste. V Budimpešti živem. Te pa vi: "Gvüšno strašno lejpo vilo mate? Mate vi držino? Te pa ge: Lejpo vilo mam pa mam držino. Dvej lejpe čeri mam. No, pa ka bi te s toga vöprišlo? Tau, ka bi za par dni vi name gor poiskali v mojoj vili pa bi za ženo prosili mojo starejšo čer. Povejte mi, zakoj bi meni trbelo takšoga zeta, šteri ešče vöre nejma?"

I. Barber

PORABJE

**ČASOPIS ZVEZE
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija
Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993, se časopis
PORABJE uvršča med
proizvode, od katerih se plačuje
davek od prometa proizvodov po
13.točki tarife 3 zakona o
prometnem davku (Ur. list RS,
št. 4/92).
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno pomočjo Javnega sklada za narodne in etnične manjšine.
e-mail: mukics@ind.eunet.hu